

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 23.07.1968, sp. zn. 6 Cz 59/68, ECLI:CZ:NS:1968:6.CZ.59.1968.1

Číslo: 14/1970

Právní věta: Ustanovenie § 46 ods. 2 zák. práce rozlišuje dve eventuality: prvú, ktorá vychádza z toho, že organizácia nemá možnosť pracovníka ďalej zamestnávať, a druhú, ktorá predpokladá, že pracovník nie je ochotný prejsť na inú, pre neho vhodnú prácu. Nemožnosť zamestnávať pracovníka znamená, že organizácia nemá pre pracovníka žiadnu prácu; ide tu teda o nemožnosť pracovníka vôbec ďalej zamestnávať. Organizácia musí totiž ponúknuť pracovníkovi akékoľvek voľné miesto, ktoré je v organizácii k dispozícii v dobe danie výpovede, nielen miesto zodpovedajúce pôvodnej pracovnej zmluve, prípadne kvalifikácii pracovníka, a to aj vtedy, keď toto miesto vyžaduje predchádzajúcu prípravu pracovníka; záleží len na pracovníkovi, či ponuku prijme alebo ju odmietne. Organizácia však musí ponúknuť pracovníkovi pred výpoveďou predovšetkým to voľné miesto, ktoré sa vzhľadom na jeho zdravotný stav, pracovné schopnosti a kvalifikáciu javí pre neho ako vhodné.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 23.07.1968

Spisová značka: 6 Cz 59/68

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Pracovní poměr

Předpisy: 65/1965 Sb. § 46

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobca sa domáhal vyslovenia neplatnosti výpovede, ktorú mu dal riaditeľ Lesného závodu v Š. dňa 7. 11. 1966 z dôvodu § 46 ods. 1 písm. c) zák. práce preto, že funkcia hlavného inžiniera závodu bola k 31. 10. 1966 zrušená; tým sa stal pre organizáciu nadbytočným, nakoľko odmietol prijať funkciu vedúceho prevádzky na Lesnom závode v B. Žalobca namietal, že sa nestal nadbytočným, pretože v samotnom Lesnom závode v Š. bolo v tej dobe voľné miesto vedúceho prevádzky, z ktorého odišiel ing. M. do Lesného závodu v L. a ing. G. z Lesného závodu v L. nastúpil na toto miesto až dňa 16. 11. 1966. Okrem toho bolo v dobe výpovede na závode voľné miesto účtovníka a žalobca bol ochotný prijať na závode akékoľvek miesto, hoci aj ako manuálny pracovník.

Okresný súd v Leviciach zistil rozsudkom zo 7. 4. 1967, že výpoveď daná žalobcovi je právne neplatná a že pracovný pomer medzi účastníkmi trvá ďalej; žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi na náhrade ušlej mzdy sumu 4460,- Kčs. Svoje rozhodnutie oprel okresný súd o úvahu, že dňa 31. 10. 1966, kedy došlo k zrušeniu funkcie hlavného inžiniera na Lesnom závode v Š., uvolnilo sa na tomto

pracovisku voľné miesto vedúceho prevádzky po ing. M. (ktorý bol preložený na Lesný závod v L. ako vedúci poľesia v Ž.), na ktoré nastúpil pracovník Lesného závodu v L. ing. G. až dňa 16. 11. 1966; nestal sa preto žalobca pre Lesný závod v Š. nadbytočným a malo mu byť umožnené, aby nastúpil na uvoľnené miesto vedúceho prevádzky.

Krajský súd v Bratislave zrušil uznesením z 22. 5. 1967 rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na doplnenie dokazovania z hľadiska § 46 ods. 2 zák. práce, či totiž v Lesnom závode v Š. bolo v dobe, kedy bola žalobcovi daná výpoveď, voľné miesto vedúceho prevádzky, vedúceho účtovníka, traktoristu, prípadne iné pracovné miesto, a či žalobca prejavil o také miesto záujem.

Súd prvého stupňa vypočul v priebehu ďalšieho konania ing. G., ktorý uviedol, že vyslovil voči riaditeľovi závodu v L. požiadavku, aby bol preložený inde. O funkciu vedúceho prevádzky v Š. sa výslovne neuchádzal; to bolo rozhodnuté riaditeľom podniku. Na nové miesto bol preložený od 1. 11. 1966, nastúpil však až 14. 11. 1966 po odovzdaní svojho doterajšieho pracoviska. Ing. M. potvrdil vo svojej výpovedi, že sa o miesto na Lesnom závode v L. z rodinných dôvodov zaujímal od augusta 1966, nevedel však, že by medzi ním a ing. G. malo dôjsť k nejakej výmene; o tom sa dozvedel až dodatočne. Podľa jeho názoru nebolo ním uvoľnené miesto ponuknuté žalobcovi len v dôsledku rozporov medzi ním a riaditeľom závodu ing. S. Podľa výpovede riaditeľa žalovaného ing. M. došlo k zrušeniu funkcie hlavného inžiniera na Lesnom závode v Š. z prevádzkových dôvodov pre malý rozsah výroby tohto závodu. Miesto vedúceho prevádzky na Lesnom závode v B. ponukol žalobcovi dňa 7. 10. 1966 a ešte potom aj pri neskoršom jednaní. O umiestnení žalobcu do inej funkcie na Lesnom závode v Š. neuvažoval, pretože možnosť takého riešenia spadala do kompetencie riaditeľa zmieneného závodu. Riaditeľ Lesného závodu v L. a riaditeľ Lesného závodu v Š. potvrdili zhodne, že k premiestneniu ing. M. a ing. G. medzi obidvomi ich závodmi došlo z prevádzkových dôvodov na základe rozhodnutia riaditeľa podniku pri jednaní 7. 10. 1966. Rovnako podľa svedeckej výpovede ing. Ž., bývalého hlavného inžiniera žalovaného, bola funkcia hlavného inžiniera na Lesnom závode v Š. zrušená z prevádzkových dôvodov. Náhradné miesto na Lesnom závode v B. bolo žalobcovi ponuknuté pre jeho vzájomné rozpory s riaditeľom Lesného závodu v Š.

Rozsudkom z 28. 6. 1967 vyslovil Okresný súd v Leviciach znova, že výpoveď daná žalovaným žalobcovi je právne neplatná a pracovný pomer medzi účastníkmi trvá ďalej; žalovaného zaviazal k náhrade mzdy žalobcovi vo výške 15 460,- Kčs. Okresný súd dospel k záveru, že výmena ing. M. a ing. G. medzi Lesnými závodmi v Š. a L. bola umele vykonštruovaná, nakoľko bola vykonaná nezávisle na nejakej predchádzajúcej osobnej dohode menovaných. Riaditeľ Lesného závodu v Š. vôbec o možnosti umiestnenia žalobcu v rámci tohto lesného závodu neuvažoval, o čom svedčí aj tá okolnosť, že žalobcovi bolo ponuknuté preradenie do Lesného závodu v B. ešte pred zrušením jeho funkcie na Lesnom závode v Š. Podľa názoru okresného súdu mohlo byť žalobcovi umožnené nastúpiť na uvoľnenú funkciu vedúceho prevádzky na Lesnom závode v Š., pretože ponuknuté miesto na Lesnom závode v B. bolo pre neho z rodinných dôvodov nevhodné a jednalo sa o inú organizáciu. Výpoveď daná žalobcovi je preto neplatná pre nesplnenie podmienky stanovenej v § 46 ods. 2 zák. práce.

Krajský súd v Bratislave potvrdil rozsudkom z 20. 11. 1967 rozsudok súdu prvého stupňa, keď sa v podstate stotožnil so závermi súdu prvého stupňa a z vykonaných dôkazov vzal za preukázané, že na Lesnom závode v Š. nebolo po zrušení funkcie žalobcu obsadené miesto vedúceho prevádzky po odchode ing. M. až do príchodu ing. G. z Lesného závodu v L.; prevedenie ing. G. na Lesný závod v Š. považoval krajský súd za zámerné. Na Lesnom závode v Š. bolo vraj v kritickej dobe zrejme voľné tiež miesto hlavného účtovníka, nehľadiac na možnosti výkonu rôznych iných manuálnych prác žalobcom. Nepodnikol teda Lesný závod v Š. žiadne kroky k tomu, aby sa pred daním výpovede snažil žalobcu ďalej zamestnávať, takže došlo k porušeniu ustanovenia § 46 ods. 2 zák. práce.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej generálnym prokurátorom, že bol

rozsudkami súdov oboch stupňov porušený zákon a tieto rozhodnutia zrušil.

Z odôvodnenia:

Podľa § 46 ods. 1 písm. c) zák. práce môže dať organizácia pracovníkovi výpoveď, ak sa stane pre organizáciu nadbytočným vzhľadom na zmenu jej úloh, technického vybavenia alebo iné organizačné zmeny. Podľa § 46 ods. 2 zák. práce môže organizácia dať pracovníkovi výpoveď z uvedeného dôvodu len vtedy, ak nemá možnosť ho ďalej zamestnávať ani po predchádzajúcej príprave, a to poprípadne ani na inom pracovisku, alebo ak nie je pracovník ochotný prejsť na inú pre neho vhodnú prácu na doterajšom, poprípadne na inom pracovisku.

Zákoník práce viaže teda v tomto prípade platnosť výpovede na splnenie hmotnoprávnej podmienky spočívajúcej v podstate v tom, že organizácia nemôže pracovníka ďalej zamestnávať. Ak má organizácia možnosť pracovníka ďalej zamestnávať inou prácou (event. po predchádzajúcej príprave), alebo ak má možnosť zamestnávať ho na inom pracovisku a pracovník s touto zmenou zjednaných pracovných podmienok súhlasí, nemôže mu dať platnú výpoveď, ani keď by mala inak k výpovedi dôvod. Táto situácia je daná aj v prípade, že organizácia ponúkne pracovníkovi inú prácu, či na doterajšom alebo inom pracovisku, ktorá pre neho nie je vhodná a s ktorou pracovník sám súhlasí. Ustanovenie § 46 ods. 2 zák. práce rozlišuje teda dve eventuality, a to prvú, ktorá vychádza z toho, že organizácia nemá možnosť pracovníka ďalej zamestnávať, a druhú, ktorá predpokladá, že pracovník je ochotný prejsť na inú pre neho vhodnú prácu. Nemožnosť zamestnávať pracovníka znamená, že organizácia nemá pre pracovníka žiadnu prácu; ide tu teda o nemožnosť pracovníka vôbec ďalej zamestnávať. Organizácia musí totiž ponúknuť pracovníkovi akékoľvek voľné miesto, ktoré je v organizácii k dispozícii v dobe dania výpovede, nielen miesto zodpovedajúce pôvodnej pracovnej zmluve, prípadne kvalifikácii pracovníka, a to aj vtedy, keď toto miesto vyžaduje predchádzajúcu prípravu pracovníka; záleží len na pracovníkovi, či ponuku organizácie prijme alebo ju odmietne. Organizácia však musí ponúknuť pracovníkovi pred výpoveďou predovšetkým to voľné miesto, ktoré sa vzhľadom na jeho zdravotný stav, pracovné schopnosti a kvalifikáciu javí pre pracovníka ako vhodné. Hľadisko vhodnej práce neprichádza do úvahy len v tom prípade, keď pracovník nie je ochotný prejsť na inú pre neho vhodnú prácu na doterajšom, prípadne na inom pracovisku. Pokiaľ pracovník takú prácu odmietne, je organizácia zbavená povinnosti ponúkať ďalšie pracovné uplatnenie.

Súdy obidvoch stupňov sa z uvedených hľadísk vecou dostatočne nezaoberali. Zamerali dokazovanie v podstate len na objasnenie, či bolo na Lesnom závode v Š. v dobe výpovede dané žalobcovi voľné miesto vedúceho prevádzky. Závery, ku ktorým dospeli, nie sú však celkom v súlade s výsledkami dokonaného dokazovania. Podľa výpovedí ing. M. a ing. Ž. došlo k zrušeniu funkcie hlavného inžiniera na Lesnom závode v Š., ktorú zastával žalobca, z prevádzkových dôvodov. K rozhodnutiu o preložení ing. G. a ing. M. došlo z prevádzkových dôvodov aj v záujme riešenia ich osobných problémov v dobe – ako o tom svedčí aj úradný záznam zo 7. 10. 1966 o jednaní podnikového riaditeľa a hlavného inžiniera Štátnych lesov v B. s riaditeľmi Lesných závodov L., Š. a B. – , keď ešte žalobcova funkcia zrušená nebola a výpoveď mu nebola dávaná. Ani výpovede ing. G. a ing. M. nepodporujú záver, že výmena týchto pracovníkov medzi Lesnými závodmi L. a Š. bola vykonštruovaná. Preloženie uvedených pracovníkov sa uskutočnilo k 1. 11. 1969, hoci ing. G. začal prácu na Lesnom závode v Š. fakticky vykonávať až po odovzdaní svojho doterajšieho pracoviska dňa 14. 11. 1966. Nemožno mať preto za preukázaný skutkový záver súdov, že žalobcovi mohlo byť v dobe dania výpovede ponuknuté miesto vedúceho prevádzky na Lesnom závode v Š. najmä keď nebolo u vedúcich hospodárskych pracovníkov žalovaného vôbec zisťované, či a za akých okolností by prípadne bolo možné, aby odišiel len ing. M. na Lesný závod v L. bez toho, aby odtiaľ nastúpil na jeho miesto na Lesnom závode v Š. ing. G.

V dôsledku zaujatého názoru na možnosť zamestnávania žalobcu na Lesnom závode v Š. na mieste

vedúceho prevádzky nezaoberali na súdy dostatočne zisťovaním ďalších možností zamestnávania žalobcu u žalovaného z hľadísk hore už skôr uvedených, a to predovšetkým na Lesnom závode v Š., pokiaľ ide o prácu účtovníka a traktoristu, o ktorých bola už v priebehu dokazovania zmienka, prípadne ďalších prác, keď žalobca prejavoval – ako o tom svedčí aj výpoveď ing. Ž. – ochotu konať na tomto závode aj ďalšie práce, ako aj na ďalších lesných závodoch, najmä z hľadiska ponuknutého miesta vedúceho prevádzky Lesného závodu v B.

Až po doplnení dokazovania v naznačenom smere a zistení uvedených skutočností bude vec po skutkovej stránke objasnená natoľko, aby bolo možné spoľahlivo posúdiť, či žalovaný splnil pri daní výpovede žalobcovi podľa 46 ods. 1 písm. c) zák. práce hmotnoprávnu podmienku stanovenú pre platnosť výpovede v § 46 ods. 2 zák. práce.

Z uvedeného vyplýva, že súdy obidvoch stupňov porušili svojimi rozsudkami a v konaní im predchádzajúcom zákon v ustanoveniach § 1, 6, 120 ods. 1 a § 132 o. s. p. v spojení s ustanovením § 46 ods. 2 zák. práce.